

DOMOVINA

Močaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne priložbine ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrt leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Sila spomina.

V zadnji številki „Domovine“ javili smo poročilo, da je celjski mestni urad „Celjskemu Sokolu“ prepovedal, nositi zastavo. „Celjski Sokol“ se seveda proti temu odloku pritoži in vprašanje, ali je upravičen ali ne in posebno, ali je mestni urad pristojen za tako rešitev, doglalo se bo po višjih oblastvih.

Gotovo pa je stvar v obče toliko važna, da se na njo in na postopanje mestnega urada obrne pozornost naših državnih poslancev, ki naj bi storili potrebne korake v obrambo slovenskega življa v Celju za ta in za mnogo drugih slučajev.

Nas zanima ne toliko odlok sam, nego bolj njegova utemeljitev. Le pogledimo, kako se doslovno glasi:*)

„Gledé visoki c. kr. namestnji v Gradcu predložene, a po njej semkaj odstopljene prošnje za odobrenje v načrtu priložene društvene zastave, izvideva (sic!) se mestnemu uradu odločiti, da se z ozirom na tukajšnje narodne razmere, raba te zastave javnemu miru in redu ter mirnemu medsebojnemu življenju prebivalstva obeh narodnosti v prid, dopustiti ne more. Prepoveduje se torej društvu, nositi to zastavo.“

K temu bi bilo samo opomniti, da nima načrt zastave nikakoršnega izzivajočega pomena; jedna stran zastave bo bela, druga rdeča; na jedni strani bodo besede: „Telovadno društvo Celjski Sokol“, na drugi pa nad sokolom z razprostrtimi peruti: „Na zdar!“ To je torej načrt.

Gori navedeno utemeljenje mestnega urada nas spominja na toliko in toliko enakih slučajev in nam svedoči, da se celjski mestni očetje ne morejo povzdigniti v narodnem oziru na objektivno stališče. Nemškemu društvu, osobito tudi nemškemu „Turnverein u“, je dovoljeno zastavo nositi in javno nastopati, in zaradi tega

*) Pripomnimo, da se je izdal v nemškem in tudi slovenskem jeziku!

še tudi ni nastal nobeden nered; slovenski nastop in slovenska zastava, to pa je seveda čisto kaj drugega, kaj nevarnega, če tudi ni mirnejših ljudi, kakor smo mi Slovenci! Očividno je, da se nemškim in slovenskim društvom meri z dvojno mero. Vsak slovenski napredek je mestnim očetom nevaren za mestni red; saj je tudi slovenski gimnazij proglasil se tako nevarnim in dobro je le bilo, da ni imel mestni zastop o tem odločiti. Ko se je začel staviti krasni naš „Narodni dom“, koliko zaprek mu je stavljal mestni zastop! Hoteli so kar novo ulico napraviti na prostoru, kjer je bilo stavišče! In s koliko izgubo so prekulili posojilnici znano Gugenmoss-ovo hišo, da le posojilnica ne dobi prostora za nameravano stavbo! Sedaj je zopet na dnevnem redu vprašanje, ali se dobi dovoljenje za gostilno v „Narodnem domu“. Mestni zastop je seveda takoj odbil dotično prošnjo in stvar se bo razsojala pri višjih oblastvih. „Celjski Sokol“ je že dostikrat dobil prepoved, da ne sme korakati skozi mesto, kadar je napravil kak izlet v okolico.

To so odločbe, ki nam pričajo, da mestni zastop načeloma zavzema Slovence in slovenskim društvom skrajno nasprotno stališče, bodisi v važnih ali nevažnih zadevah.

Ker poznamo nestrpnost mestnih odbornikov, kaj boljšega sicer pričakovati ne moremo; čas pa bi bil, da bi se temu napravil konec. To gotovo ni pravi pot, da se pomiri narodni boj, in ako je resnično mestnemu zastopu toliko za mir in red med obema narodnostima, kakor kažejo razne njegove očetovske (?) odločbe, naj bi začel pometati najprej pri samem sebi. Toliko se izvestno slovenska narodnost malokje žali, kakor po celjskem mestnem zastopu.

V Celju plačuje davke mnogo slovenskih davkoplačevalcev, in Celje leži čisto v slovenskem okrožju; zato bi pač po vsej pravici smeli zahtevati od mestnega zastopa, da rajše deluje za zboljšanje slabih občinskih odnošajev, da pazi bolj na pametno gospodarstvo, kakor da vedno

tira včasih že prav smešno nasprotovanje proti slovenskemu življu. Mari misli, da bode nas Slovence na tak način ugonobil ali ustrašil? To se pač ne bode zgodilo, posebno ako se uvažuje, da vsako nasprotovanje vzbudi tem večji odpor.

In kdo so gospodje, ki tako vodijo mestno občino? Slovenski odpadniki so, sploh pa taki, katere je slovenski denar izredil in jih še redi.

Mesto Celje je tako majhno, da so vsi obrtniki in trgovci odvisni od okoličanov. Ker pa so naši strastni nasprotniki skoro počez obrtniškega ali trgovskega stanu (odnoono tudi odvetniki), slaba bi pela vsem voditeljem nemčurske stranke v Celji, ako bi se mesto obkolilo in ako bi morali živeti samo o blaženem nemštvu. Okolica celjska se šteje zavedno slovensko; v ozadju imamo tudi vrle Škofjevaščane, ki so pri zadnji občinski volitvi tako možato pokazali nemškutarstvu pot skozi vrata; Teharje so naše itd. Le enega prepričanja še nima naša okolica: da bi se ogibala nemčurskih prodajalnic in podjetij in nasprotnih nam advokatov. Ker tega ne stori, zato še vedno raste greben nemškutarskim Celjanom.

Ako hoče vojskovodja močno utrjeno trdnjavo zasesti, kaj stori? Obkoli mesto od vseh strani, da ne more v njo dohajati živež, ter jo izstrada. Tako bi morali tudi Slovenci storiti. Odtegnite jim zaslužek in najhujši naši nasprotniki bodo postali ponižni in minilo bo jih velikonemstvo. V tem oziru naj bi vplivali vsi, ki pridejo v dotiko z okoliškimi prebivalstvom.

Slovenski živelj v mestu samem je še preslab, da bi mogel zmagati; pomoči potrebuje od zunaj, od okoličanov. Ogibljimo se torej podjetij naših zagrizenih nasprotnikov!

Pacakov jezikovni predlog.

V petek se je razpravljalo v zbornici poslancev o Pacakovem nujnem predlogu glede vredenja jezikovnega vprašanja v deželah češke krone. Nujnost tega predloga se je odklonila, ker

LISTEK.

Zapeljana.

(Spisal Gojko Slávin iz Slov. gor.)

Luna! Koliko prizorov se je vršilo v tvojej navzočnosti, koliko vzdihljejev nevslišane, vroče ljubezni si morala slišati, koliko trepetajočih, v bolesti hirajočih src je iskalo pri tebi tolažbe, otešbe! Pa tvoje lice se ni izpremenilo, vedno še gledaš brezbržno na uboge zemljane. Kaj tebi mar bolest in tuga, trpljenje in življenje človekovo! Brez srca, brez usmiljenja gledaš na gomile, pokrite s zeleno travo. Kaj bi tudi ne? Bitje gine in mine, na njegovo mesto pride drugo, čvrsto, nadepolno. A, kaj se poigravajo tvoji bledi, tužni žarki v skrivnostnih podobah na onem širnem, s črnim peskom posutem, grobu, kaj obletavajo one ravnokar nasajene cvetke! Se je li tudi v tebi oglasil glas usmiljenja? Čutiš-li tudi ti, blede luna, kaj je trpelo srce,

ki zdaj tukaj spava smrtno spanje, srce, ki je verjelo v svoji ljubavi zapeljivim obljubam njegovim?

I.

Snežilo je, da je bila groza; vse ceste slovenske stolnice so bile zametene. Zanesi mu Bog, kogar je zasačila burja na prostem! Toda kmalu so padale le posamezne snežinke iz vedrega, s zvezdami posutega neba, tem bolj pa je poskušal vihar svojo moč. Tu se je vpri v staro zidovje kake mestne hiše ter posetil sivej stavbi, tam se je zagnal z vso močjo v streho ter trgal opeko iz nje, da je njeno drčanje plašilo speče prebivalce. Ura je na stolpih odbila najjast.

Vse že počiva, malokdo čuti razsajajočo silo viharja, le tam v nizki, podstrešni sobici še brli medla luč. Ravno se je obrnila stara, osivela žena v postelji in pogledala proti mizi.

„Lenka, še vedno bediš, škoda za oči; idi, idi vendar že spat, saj še imaš jutri tudi čas.“

„Mati, saj že grem, hotela sem splesti še danes ta par nogavic. Ali slišite, kako zunaj razsaja, kaj pač pomeni to.“

„Burja je? Nič ne slišim.“

Deklica, kakih dvajset let, njena hči, je odložila svoje delo ter se začela razpravljati. Črni kodri, spleteni v dve dolgi kiti, vsipali so se po njenih dražestnih prsih. Sicer so ji že lezle oči skupaj, pa ni pozabila na besede materine, pokleknila je pred razpelo, sklenila roke ter molila, molila tako goreče. — — —

Bleča luč je zelo slabo razsvetljevala stanovanje teh dveh ubožnih, a zadovoljnih bitij. Dve priprosti postelji, stara omara, grčava miza, dva stola — — to je bila vsa hišna oprava. Ne smemo pač pozabiti lepega reda in snage in pa onih rož na dolgi klopi, za kar je skrbela vrla Lenka. Ravno je ostala od molitve. Kako so ji radosti žarele oči, vesel posmeh je igral na rdečih licih! Bila je krasna, čarobno-divna devotka. Kmalu je zazibal angelj miru obe znanki v sladek spanec.

so proti njej glasovali Poljaki. S tem je pa pač ta predlog za letošnje zasedanje pokopan. Kakor bi tudi želeli, da se jezikovno vprašanje kmalu reši, vendar se nam čas pred volitvami za rešenje tako važnega vprašanja ni zdel ugoden. Sedaj, ko je potrjena volilna preosnova, sedanji državni zbor nima več pravice reševati tako važnih stvari. Prepustiti se morajo bodočemu zboru, ta boče voljen na širši podlagi.

Sicer je pa še nekaj drugega, kar sedaj ovira rešitev tega vprašanja. Pred volitvami stranke le gledajo, kako si s kakimi odločnimi govori in glasovanji pridobe zaupanje volilcev. Sedaj pred volitvami je tudi težko kaki nemški stranki glasovati za tako uredbo jezikovnih razmer, ki bi ugajale Slovanom. Druge nemške stranke bi taki stranki, ki bi glasovala za pravično jezikovno uredbo ob volitvah očitala izdajstva nemškega naroda in to bi jej utegnili škodovati.

Razveselilo je nas, da je Pacak stavil svoj predlog v državnem ne pa v češkem deželnem zboru, ker le ta je opravičen za rešitev te stvari. Prejšnje čase so se Čehi vedno držali stališča, da jezikovno vprašanje spada v deželni zbor. To napačno češko stališče je nekaj krivo, da še sedaj ni v Avstriji rešeno jezikovno vprašanje. Na pravilno stališče so se pa sedaj postavili tudi češki veleposestniki. Nas je obveselilo, da so v tem vprašanju bili složni vsi zastopniki češkega naroda. Obžalujemo pa, da so Poljaki še vedno tako zaverovani v svojo gališko deželno samoupravo, da so glasovali proti Pacakovemu predlogu, češ, da ta stvar spada v deželne zbore. Poljaki se drže tega stališča pač največ zaradi tega, ko ne marajo v Galiciji Rusinom dovoliti popolne enakopravnosti.

Stališče, da stvar spada v deželne zbore je povse neutemeljeno. Tukaj se ne gre za drugega, kakor za izvršilni zakon k članu XIX. državnih osnovnih zakonov. Ta član je državni zakon in torej ima tudi izvršilni zakon skleniti državni zbor, ko vendar ni nikjer določeno, da stvar spada v deželne zbore. S slovanskega stališča bi tudi bilo škodljivo, ako bi se stvar deželnim zborom prepustila. Lahko si mislimo, kakšne zakone bi sklenili štajerski, koroški, isterski, tržaški in šleski deželni zbor. Slovensčino bi najbrž skoro popolnoma porinili iz uradov in šol. Nastopile bi v teh deželah take razmere, kakor so na Ogerskem, kjer nimajo nemadjarški jeziki nobene pravice, dasi je v jezikovnem zakonu zagotovljena popolna enakopravnost. Celo za Poljake ne bi bilo ugodno, ako se stvar prepusti deželnim zborom, kajti, šleski in morda tudi bukovinski Poljaki bi se s tem izročili potujčenju na milost in nemilost.

Nadejamo se, da tudi Poljaki s časom premene svoje mnenje. Poljski demokrat Levakovski je že sedaj glasoval s Čehi. Nove volitve pa morda v tem tudi kaj premene. Posebno, če bode voljenih kaj poslancev kmetske stranke, bodo gotovo podpirali pravično rešitev jezikovnega vprašanja v državnem zboru. Ta stranka Rusinom ni sovražna in iz ozira na Rusine ne bode ovirala narodne enakopravnosti.

II.

Pred tedni je prišel stanovat mlad poročnik v drugo nadstropje iste hiše. Bil je mož kakih petindvajset let, njegova nekoliko zagorela polt, črni, gosti, vedno modno vrejeni lasje, vse njegovo kretanje in živo govorjenje je kazalo južni značaj, žareče oči so ovajale njegovo domovino, bil je Lah, Paolo Chiberti. A, znal je tudi slovenski. In kako je govoril! Kakor čez drobno kamenje zuboreč potok, mu je tekla vneta, navdušena beseda. Prijazen je bil z vsakim, tudi Lenko je že večkrat ogovoril, pohvalil njene lase, njene oči. Kateri ženski bi ne prijale take besede? Vselej se ji je, srečajoč jo, ljubezljivo nasmehljaj ter ji povedal kako besedo.

Pa ogibala se ga je, kolikor je mogla, saj je čutila, da se vselej vznemiri, ko ga zagleda, da vselej zarudi. Ni vedela, kaj bi pomenilo to.

Naposled si je naročal pri njej tudi nogavice ter se tako sešel večkrat z njo.

„Lenka, pravil ji je nekoč, „kaj se me tako bojiš? Kaj se me ogiblješ? Ali ne vidiš, da tudi

Naši slovenski poslanci podpirali so Pacakov predlog, če tudi v enem oziru ž njim niso mogli biti zadovoljni. Ta predlog je zahteval urejenje jezikovnega vprašanja le za dežele češke krone. To je ravno tako, kakor bi na jugu bilo vse v redu. Temu pa ni tako. Pri nas na Štajerskem, Koroškem in Primorskem so razmere v tem oziru gotovo slabše nego na Češkem in Moravskem. Zato bi pa naši poslanci ne mogli v drugem ali tretjem branji glasovati za tak predlog, ki bi naše pokrajine popolnoma preziral. Za Pacakov predlog so glasovali zagledel, ker so upali, da se bo v teku obravnave tako popolnil, da se bode oziral tudi na južne pokrajine naše države. Mi Slovenci stojimo na stališču, da se mora jezikovno vprašanje jednako rešiti. Težavnih razmer v naši državi je mnogo to krivo, da so se Poljaki bili sami pobotali z Nemci. Sedaj naj se pa še reši posebej jezikovno vprašanje za češko deželo, pa pridemo Slovenci v najtežavnejši položaj. Čehi bi se toliko ne ozirali na nas, ko bi nas več ne potrebovali. Nemci, ki bi na severu ne imeli več nobene narodne borbe, napeli bi vse sile, da potujčijo, kolikor je mogoče Slovence in se tako odškodujejo za izgubljene postojanke na severu.

Povedati pa moramo, da je pri tej razpravi nemški poslanec Scharschmid čital neki ukaz Ferdinanda III. za praško prizivno sodišče iz 1644. leta, po katerem se ima samo v nemščini poročati pri češkem prizivnem sodišču. Tudi je govorniku znano, da se je v dokazilne knjige deželne deske na Češkem vpisovalo do zadnjega časa le v nemščini in latinščini. Najbrž ima v tem oziru govornik tudi prav, če tudi se nahajajo stari ukazi, ki govorijo o pravici češčine. Ta stvar je pa po našem mnenju povse brez pomena. Z vpeljavo ustave so starše naredbe izgubile veljavo in merodajen je v jezikovnem oziru le član XIX. drž. osnovnega zakona. Za Čeha ima pa Scharschmidovo pojasnjevanje toliko pomena, da sedaj lahko spoznamo, da državno pravo nikakor ne varuje povse njih jezikovnih pravic, da je zanje tudi le ugodno, ako se bolje poprimejo ustave.

Nemški govorniki so naglašali nadalje, da se morajo poprej razdeliti okraji po narodnosti in še le na tej podlagi je mogoče urejati jezikovno vprašanje. Temu mi ne oporekamo. Toda tudi v tem oziru naglašamo, kar smo poprej rekli glede jezikovnega vprašanja. Stvar se ne sme izvršiti le v jedni ali dveh deželah, temveč v vseh meševitih kronovinah, naj se jednako postopa. Če je Nemcem na tem, da se jezikovno ločijo okraji, sprožiti morajo to stvar tudi v štajerskem, koroškem in šleskem deželnem zboru, dokler pa tega ne store, tudi na Češkem ne smejo zahtevati razdelitve okrajev po narodnostih.

Čuditi se pa moramo levičarjem, da so tako naglašali, da sme edino vlada sama odločevati o notranjem uradnem jeziku, ko vendar toliko kriče, da jej ne zaupajo. Če vladi ne zaupajo, delati bi prav morali na to, da se vladi kolikor se more omeji svobodno odločevanje. Sedaj levičarji nimajo več pravice kričati, da se Nemcem kaka krivica godi, če se v notranjem uradnem poslovanju tudi s slovanskim jezikom

določi kak delokrog, ko pravijo, da je to stvar vlade, ki državni zbor nič ne briga.

Sicer je pa razprava pokazala, da nemški liberalci že nekoliko prijenljiveje sodijo o jezikovnem vprašanju kot so nekdanj, a vendar jih še ni povse minula tista nemška prevzetnost, ki ovira vsako spravo. Še vedno mislijo, da so Nemci nekaj več kakor drugi avstrijski narodi. Vidi se, da jih skušnje še niso dosti izučile. Slovani smo se že toliko utrdili, da se bomo ohranili tudi vzlic nemškemu pritisku. Če nas Nemci niso potujčili, dokler so bili jedini, tudi ne bodo nas sedaj, ko so razcepljeni. Naposled le morajo priti do prepričanja, da se tek zgodovine ne da nazaj zavrniti, in spoznati, da bi narodni mir bil tudi v njih korist, da bi mogli potem svoje sile posvečevati drugemu delovanju. V novi zbornici bodo morda tudi boljše razmere. Zastopniki nove kurije najbrž ne bodo tako nasprotni v narodnem oziru, in tudi z drugimi Nemci bode po volitvah lažje govoriti, kakor je sedaj. Zato nam odklonenje nujnosti Pacakovega predloga ni vzelo upanja, da se naposled stvar ugodno reši, posebno ker za uredbo tega vprašanja na podlagi narodne enakopravnosti ni treba dvetretjinske večine, ker se s tem ne premeni nobena ustavna določba. Zbornica, ki reši jezikovno vprašanje v Avstriji, si pa zagotovi slaven spomin v zgodovini naše države.

Denar svetá vladar.

IV.

Če si torej vsaka polovica države vpelje svoje lastno denarstvo, potem se nam sčasoma vtegne posrečiti, seveda še le v teku dolgih let, da se oprostimo Rothschildov. Nikdar bi tega ne dosegli, dokler bi bili v zvezi z Madjarji, vže iz tega vzroka ne, ker ondi židje gospodarijo in „vrana vrani ne izkoplje oči!“

To je vse jako lepo in dobro, toda, kako izpeljati, kako dospeti do cilja?

To nam podaja dunajski učenjak in redni profesor na najvišji šoli za kmetijstvo, gospod Schlesinger, ob enem krepki zagovornik krščanstva, kjer se mu le za to prilika ponudi, sledeče:

„V deželah, kjer imajo vpeljano zlato veljavo, rabijo v navadnem vsakdanjem prometu bankovce kot denar. Tretjina marsikje tudi polovica bankovcev, kar jih je izdanih med ljudi, je pokrita z zlatom, katero se nahaja v sodih spravljeno v kletih tiste banke, ktera je izdala bankovce. Če bi se toraj ljudje take države med saboj sporazumeli in ob gotovem določenem času zahtevali za bankovce zlato v zameno, bi dve tretjini oziroma polovica posestnikov, ki imajo po svojih skrinjah bankovcev nakopičenih ali pa hranilnične knjižice na bankovce se glaseče, za ves svoj težko prislužen in s stradanjem prihranjen denar, prav nič ne dobili, kajti banka bi izplačala le toliko bankovcev, kolikor bi imela za nje zlata v kletih založenega, vsi drugi bi se lepo obrisali za svoje dozdnevno imetje v bankovcih.“

„Lenka, sliši me! Tukaj notri bije srce, ki bi bilo v stanu preliti kri za te. Usliši me! Ljubi me! Meli moreš ljubiti ti tako vroče, tako goreče, kakor jaz tebe. Se me li moreš usmiliti? Toda ni treba odgovora; saj vem, da me ljubiš, da me imaš rada, golobičica moja.“

Lahna rudečica je objela njeno prepadeno lice.

III.

Minulo je potem sedem mesecev. Krasen poletni dan. Sinje Jadransko morje leži mirno pred nami, solnčni žarki odsevajo v tisočerihi barvah iz majhnih valčkov, ki jih nareja brzi čolnič. Bistre ribe se poigravajo veselo v vodi, tudi one se menda vesele krasnega dneva.

V lahnem čolnu sedita drug blizu drugega, Paolo Chiberti in njegova poročenska — — — Julija Duce. Ljubko se je oklenila njegovega vratu ter se igrala z njegovim črnimi kodri. Srečna je?

Pa, bili bila tudi tako srečna, ko bi videla in vedela, kaj se godi v borni sobici, kjer vzdi

jaz pomilujem tvojo ubogo onemoglo mater, za koje toliko trpiš in se mučiš, da tudi jaz sočustvujem s teboj?“

„Gospodi!“ vskliknila je, zarudela in odbitela po stopnicah k svoji materi.

Drugič jo je poklical v svojo fino stanovanje, da bi si pri njej zopet naročil nogavic, kajti lepo delo njenih spretnih rok mu ugaja, kakor je pravil, najbolj.

Šla je. Čutila je, da ni njeno delo povod temu, ampak kaj drugega, o čemur pa še misliti ni smela, čutila je, da tudi ona ni proti njemu, kakor proti drugim. Toda, kaka razlika! Ona revica, ki se trudi za bori kruh noč in dan, on pa — — — Proč, proč misli!

Nasmehnil se ji je tako prijazno, tako mamljivo! Nikdar še ni govoril tako sladko in navdušeno, približal se ji je, objel jo strastno okolu vitkega pasu, ter pritisknil na njene dražestne ustnice dva vroča poljuba. Ona vsklikne ter omahne bleda in trepetajoča na zofo. Paolo sede k njej in jo prime okolu labodnega vrata.

Da se pride temu v okom, da se tak narodnogospodarski polom prepreči, bilo bi potrebno ustanoviti državno banko, ktera bi izdajala bankovce, opirajoče se na hipotekarno varnost državlanske posesti in ti naj bi se imenovali ljudstveni denar. Ta ljudstveni denar bi ne bil z zlatom pokrit, pač pa z natančno določenimi posestvi narodov ali tudi države, kar bi mu na tej podlagi tudi zdatno večjo veljavo dajalo, kajti jamčilo bi za vse narodno premoženje na hipotekarni podlogi, kar se pa o sedanjih bankovcih ne more trditi.

Če bi se nam v Avstriji posrečilo vpeljati ljudstveni denar, posrečilo bi se nam prav v tistem trenutku oprostiti se okov, v katerih nas drži zlato in vse kar je z njim v zvezi, naši bankovci bili bi pa vendar le zdatno večje vrednosti, kakor pa so sedanji desetaki, stotaki in tisočaki, ker bi imeli vsi realno podlago, t. j. ker bi se vsi opirali na resnično posest narodno.

Narodi bi si med saboj jamčili vrednost papirnega denarja, narodi postali bi sami svoji — bankirji!

To vse bi se dalo v Avstriji doseči, ako bi se naši poslanci in naša javnost jeli za to odločno potezati. Glede na to, treba nam je pa pred vsem narod s tem podučiti od najvišjih do najnižjih slojev. Narodu se morajo odprti oči, da bode sprevidel, da mu nikakor ne bode škodovalo, če mu ostanejo milijoni v lastnih žepih, kateri se sedaj za izdajo bankovcev stekajo v židovsko avstro-ogersko banko. Le na ta način dalo bi se vsem slojem ljudstva ob velikanskih današnjih davkih zdatno pomagati, da se vspnejo do blagostanja, kajti, kmalo bi prišel čas, da bi nam bilo mogoče poplačati sedaj še na milijone znašajoče obresti in konečno bi se vender izmotali iz dolgov in bi postali sami svoji gospodarji. Tedaj dali bi se pa davki za več nego polovico ponižati in še bi nam ostajalo novcev za vsakdanje potrebe, katerih sedaj tako krvavo pogrešamo.

V prvi vrsti gledati bi bilo gg. državnim poslancem vseh narodnosti naše države ob priliki sklepanja nove pogodbe z Ogrji:

1. Da se vpelje povsem samostojnost na narodno-gospodarskem polju med Avstrijo in Ogersko.

2. Da se zapre sedanja avstro-ogerska banka.

3. Da se odpre avstrijska državna banka.

4. Da se vpelje ljudstveni denar.

Priprave za obnovitev pogodbe so v rokah obestranskih vlad in le teh prva naloga morala bi biti, poučiti se o mnenji narodov. Tolmači narodnega mnenja so pa v prvi vrsti poslanci in časniki. Kakor se bodeta ta dva faktorja v tem oziru postavljala, taka bode povsem tudi več ali manj nova pogodba z Ogersko. Čim jasneje in odločneje oglašali se bodo v tem oziru naši poslanci, tem krepkeje opirala se bode vlada sama na ljudsko mnenje ob priliki pogajanja z Ogrji. Pogum toraj in kvišku glavo, kajti „kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“.

Če se nam vpeljava ljudskega denarja posreči, kako lahko bi nam bilo v teku nekaj let

napraviti še nekaj tako potrebnih malih železnic in skopati še mnogo kanalov, kar bi vse recimo v teku 20 let lahko postalo nezadolženo narodno premoženje, ktero bi nam na milijone suhega zlata donášalo in narodno premoženje množilo, ki bi bilo v prvi vrsti zopet na korist starim, onemoglim, bolnim in siromakom sploh. Leti bi vsled tega lahko vživali skrbi proste poslednje ure, česar dandanes povsod tako britko pogrešamo. Dandanes vse narodnosti pogrešajo denarja, da se jim črno dela pred očmi. Žid pa krvavo prislužen denar spravlja in obrača nam na škodo. Ves ta denar, ki se dandanes steka v židovske blagajnice, stekel bi se ob vpeljavi ljudskega denarja v državne, toraj v ljudstvene blagajnice in bi množil narodno premoženje. Ljudstveni denar bilo bi velikansko strelivo, s katerim bi se dala grozna luknja napraviti v židovskem velikem kapitalizmu, kjer sedaj milijonarji zaničljivo obračajo svoj pogled na nas. Ljudstveni denar je jedini lek, s katerim nam je mogoče židovskemu velikemu kapitalizmu priti do živega in tega se oklenimo z dušo in telesom! Nikakor nam ne bode na škodo, pač pa na veliko srečo, ako bi se vse narodnosti zjedini in odločno vpeljavo ljudstvenega denarja zahtevale in to čim prej tem bolje za nas vse.

Ni je pa bilo kmalo lepše prilike za to, kakor se nam sedaj ob sklepanju pogodbe z Ogersko ponuja. Ne dajmo, da se nam neporabljeni rok zmuzne, ko se nam sama tako po sili ponuja, da nam ne bodo naši potomci kedaj očitali, rekoč: „Velik trenutek našel je pritične narodnosti, ki ga niso umele in šel je dalje!“ Gorje nam, če ga pustimo brezbržno mimo, po-židovljeno madjarstvo plete vže bič, s katerim nam bode bodočih deset let kožo strojilo, če bomo sedaj roke križem držali. Zjedinito se torej vsi narodi, kedar se gre za naše žulje in izpulimo židovstvu iz rok presilno moč denarja, s katero nas vže mnogo let pesti in duši, ter stopimo sami na mesto, kjer so sedaj „krivi nosovi“ — in pomagali si bomo. „Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal!“

Celjske novice.

(Okr. šol. svet celjski) vzel je pri svoji seji dne 6. t. m. na znanje došle uradne dopise, pregledal proračune nekaterih kraj. šol. svetov, rešil nekaj rekurzov in prošenj, ter priporočil prošnjo kraj. šol. sveta v Vojniku, za razširjenje slovenske šole v Vojniku, reševal rekurz nekaterih vojniških davkoplačilcev, glede vojniške nemške šole i. t. d.

(Podporno društvo) c. kr. nižje gimnazije celjske, imelo je 31. oktobra t. l. svoj občni zbor. Gospod predsednik ravnatelj J. Glowacki pozdravi srčno navzočnike. G. tajnik naznani, da ima zdaj podporna knjižnica 342 šolskih učnih knjig, katere so se izposodile pridnim in ubožnim učencem. Potem poroča g. blagajnik dr. J. Vrečko o društvenem gmotnem stanju, iz katerega poročila je razvidno, da ima društvo že po poluletnem delovanju jako pohvalne uspehe in trdno gmotno podlago. K temu je posebno pripomoglo posvetno in duhovno razumništvo slovensko. — Odbor za bodoče leto: Predsednik g. ravnatelj

J. Glowacki; odbornikom voljeni: g. notar L. Bašmil. g. opat Fr. Ogradi, g. dr. J. Vrečko in gg. prof. J. Fon, A. Kosi in J. Kardinar. — Najto-pleje priporočamo tudi v bodočem letu društvo.

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) je zborovalo 2. nov. t. l. v Celji. Če tudi je vreme bilo neugodno, zbralo se je nad 20 udov, med njimi ena učiteljica gđ. Kovačič iz Petrovč. Na novo je društvu pristopil g. Recelj, učitelj v Št. Jurji ob juž. ž. Reševalo se je obilo važnih snov in učiteljsko zadevajočih točk. G. Kranjc (celjska okolica) poročal je o letošnjem tečaju za deška ročna dela na Dunaji. Prinesel je na ogled celo zbirko rezbarskih izdelkov in izdelkov iz zlepljenke (trdega papirja), katere je vse sam naredil. Njegovi tovariši so se kar čudili, da se je mogel v 5 tednih, ko je bival na Dunaji toliko naučiti. Ni mu treba biti žal tistih desetakov, ki jih je ondi zapravil, saj jih ni mogel bolje naložiti na obresti. G. Logar (Trbovlje) poročal je o letošnji glavni skupščini „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v Opatiji. Pri tej priliki se je izrazila želja, da bi se o dohodkih in izdatkih „zavezinega“ glasila objavili podrobnejši računi. Prečitale in na znanje vzelo se je več dopisov. Reševalo se je več vprašanj iz „vprašalne skrinjice“ in nekaj predlogov. Mnogo učiteljev se še vedno odteguje našim zborovanjem. Dragi bralec „Domovine“, prosim te, poglej, obiskujejo li v tvojem kraju učitelji učiteljske shode. Če tega ne storé, vprašaj jih če vedó, kaj je namen učit. društev in pa če so že kedaj slišali o kolegijalnosti in stanovski zavednosti.

(Pločnik ali trottoir od Celja skoz Gaberje.) Namestništvo dovolilo je komiteju, na čegar čelu je g. dr. Ivan Dečko, da sme napraviti od mosta čez Koprivnico (pri stari domobranski vojašnici) proti vulgo Erjavcu v Spodnji Hudinji na državni cesti poseben peš pot ali trottoir.

(Novo poštno poslopje) nam je, če je verjeti tukajšnjemu nemškemu lističu, že zagotovljeno. Mi bi to poslopje že davno lahko imeli, če bi mestni očetji bili boljši gospodarji. Vlada je že hotela kupiti od mesta „Guggenmošsovo hišo“, seveda za primerno ceno in ne za ceno, katero je mesto dalo za to staro podrtijo. Za tako visoko kupnino Celjani ne bodo dobili kupca.

(Dr. Bela Štuhé) sin rajnega c. kr. dežel. sod. svetovalca Iv. Štuhé-a v Celji in bratranec g. Antona Gregoriča v Ptuj, nastanil se je kot zdravnik v Ptuj.

(Oddaja užitninskega zakupa.) Dne 18. novembra t. l. oddajala se bode pri finančni okrajni direkciji v Mariboru v zakup užitnina na vino, mošt in meso za leta 1897—1899 in sicer za okraje: okolica Maribor, Jarenina, Št. Lovrenc, Slivnica, Slov. Bistrica, Pulskava, Poličane, Št. Lenart, Sv. Benedikt, Žavec, Pirešca, Dobrna, Vojnik, Št. Jurij ob j. ž., Št. Pavl v Sav. dolini, Vransko, Braslovče, Sevnica, Rajhenburg, Gornigrad, Mozirje, Luče, Brežice, Videm, Šoštanj, Laško, Št. Lenart, Loka, Šmarje, Žusem, Kozje, Koprivnica, Št. Vid, Konjice, Loče, Vitanje, Rogatec, Ptuj, Novaštifta, Št. Lovrenc v Sl. gor., Šmarjeta, Novacerkev, Vurberk, Št. Jurij na Ščavnici, Cmurek, Straden, Velka. Natančneji pogoji zvedo se tudi pri c. kr. fin. kontrolni štaciji v Celji

huje in joka blede, zapeljana in osramočena Lenka zanj, za Paola. Blagor ji, da ne ve. Jeli pa tudi on srečen?

Toda pustimo nju; naj se raduje, naj se divi z drugo, saj ne uteče kazni nikoli.

Poglejmo nekoliko v samotno stanico Lenkino! Mnogo je preobrnila kruta in zla roka časa. Tu ne najdemo več stare matere. Zagrebi so jo, Dolgo je hirala, ni se mogla ločiti, bila je v skrbeh za hčer, na kojej so njene akoravno slabotne oči, opažale veliko spremembo.

Lenka ni bila več tisto živahno dekle, prejšna rudeča barva je izginila raz lica, mnogo-krat je plakala pri oknu ter pogledovala milo proti nebu.

Želja stare matere, da bi še včakala enkrat zeleno listje in duhteče cvetje pomladansko, se ni izpolnila. Kmalu je izdihnila sè zadnjimi zahajajočimi žarki jesenskega solnca, svojo dušo.

„Mati, ljuba mati, čujte me še vsaj zdaj, naj vas prosim odpuščenja, odpustite mi, saj

nisem sama kriva! Te besede, te obljube, ki mi jih je delal! Oh, čujte me! Prej vam nisem upala povedati in odkriti svojega pregreška, zdaj, zdaj moram — — —“

Toda mati ni več slišala, bila je mrlič.

IV.

Orumenelo listje je padalo raz drevja, bila je pozna jesen. Tam od pokopališča prihaja par starih ženic, prijateljic Lenkine matere.

„Škoda, škoda za Lenko, jadikovala je Potnikova Barba. Kako je bila pridna, delavna, kako je ljubila svojo mater! Koliko je ubožica trpela in skrbela, kaj bo z detetom!“

„Prav praviš Barba. Moja Anika jo je tako rada imela, nasadila ji bo na grob rož, saj je imela z njim tako veselje. Kaj pa misliš, kaj bo z onim nesrečnikom? Bo mu li mirovala kedaj vest?“

„Mislila sem si to že sama,“ dostavila je stara sosedka. „Pa, kako ga je še zdaj ljubila,

še umirajoč je vzdihovala njegovo ime ter pravi, da mu vse odpušča, revica!“

Tako so se pogovarjale ženice, vračajoče se od Lenkinega pogreba. Tudi ubogo dete, katero je vzela Potnikova za svoje, je šlo kmalo za materjo, da tam Boga prosi za svojega nesrečnega očeta.

Omenimo še, da Chiberti v svojem zakonu ni bil srečen. Njegova soproga je kmalu spoznala, da je ni vzel iz ljubezni, ampak iz sebičnih namenov, zvedela je o njegovem prejšnjem življenju in se torej hotela ločiti. Njega samega pa je vest pekla in mu vedno očitala, da je ugonobil cve-toče življenje. Preminul je, ni ga bilo več!

* * *

Kaj se poigravate, blede tužni žarki lunini v skrivnostnih podobah na onem novem grobu? Čutite-li tudi vi, kaj je trpelo srce, ki zdaj trohni tukaj, srce, ki je vrjelo obljubam njegovim.

(Nemški listi) že dalj časa raztrosajo vest da se slovenski poslanci poganjajo za imenovanje grofa Wurmbraunda deželni glavarjem in da hočejo, ako se jim ta zahteva izpolni, zopet vstopiti v deželni zbor. Grozno omejeno duševno obzorje morajo čitatelji teh nemških listov imeti, da se jim more ponujati take bedastoče. Grof Attems = grof Wurmbraund — za nas ni nobene razločka med tema dvema gospodoma. Naj vlada odstavi prvega in nastavi slednjega ali ne, to nam je vse jedno. V Gradec slovenskih poslancev ne spravijo s takimi „koncesijami“.

(To jih je zbadlo) patrijote nemške „vahte“, ko smo povedali v zadnji številki „Domovine“, kako se agitira pri nas ob času volitev od naših nasprotnikov. Sevé, da „vahtarca“ vzame vse to za obrekovanje in pere g. župana Stigera, kakor zamorca, ki naj bi postal bel. Da je vse resnica, kar smo pisali, pove jim lahko mož v Gledališni ulici, katerega se bodo bržkone še spominjali. Da se pri tej priliki udriha s cepcem po Slovencih, posebno po našem uredniku in jim predbaciva „privandranost“, to je pri „vahti“ in nje pisunih ob sebi razumno. No kar se tiče „privandranosti“ naj se pomirijo, ali bolje, sebe primejo za nos. Ravno tako dobro „privandral“ je g. župan Stiger, Alois Walland, Wogg, Radakowitsch, Rasch, Tratnik, Hummer, Traun, Kowatschitsch, itd. itd. itd., kakor mi, četudi malo poprej, kar nič ne de. Nova domovinska postava nas bode v kratkem zjednačila in si v tem ne bomo imeli kaj predbacivati drug drugemu. Druga pa je, kar se tiče poučevanja ljudstva glede narodnosti. Tukaj so odkrili, da jih peče, da se ljudstvo začne počasi zavedati in da bode kmalo spoznalo prave prijatelje in one ki bi pač bili prijatelji le, če bi jim hteli Slovenci hlapčevati, jim nositi denar, da bi oni oblastno igrali nemškutarje. Časi tej so minuli in da je nemčurkom žal za njimi, temu se ne čudimo.

Spodnje-štajerske novice.

(Duhovniške spremembe.) Prestavljen je č. g. Anton Ravšl, kaplan v Staremtrgu za provizorja v Pameče. — V stalni pokoj je vstopil č. g. Josip Horvat, župnik na Bizeljskem. — Razpisana je župnija sv. Lovrenc na Bizeljskem do 16. decembra t. l. Patron ljubljanska škofija.

(Spremembe pri učiteljstvu.) G. Iv. Ornik postal je nadučitelj; g. Ig. Zupanc, učitelj; g. Jos. Pečnik in gđ. Vilj. Burian pa podučiteljici na slovenski; g. Fr. Rudl (do sedaj v Rautenu (Murau), nadučitelj in gđ. Karolina Potočnik pa učiteljica na nemški šoli v Brežicah; g. Iv. Hönigmann učitelj v Polji (Kozje), postal je nadučitelj na svojem mestu; g. Iv. Cugmus iz Čadrama, učitelj pri Sv. Emi (Šmarje); gđ. Kati Wesenscheg, učiteljica na nemški šoli v Konjicah; g. Fr. Kramer, učitelj v Kapelah (Brežice), stopil je v stalni pokoj. Pri tej priliki izrekel mu je dež. šol. svet za njegovo dolgo (36 let) in marljivo delovanje v šoli svoje priznanje in pohvalo. G. Jos. Zorn, podučitelj v Dramljah (rojen blizu Gorice), dobil je službo učitelja pri Sv. Petru v Sav. dol.; g. Jos. Šmorancer, učitelj na celjski okoliški šoli, napravil je te dni v Mariboru skušnjo za meščanske šole.

(Paberki po občinski volitvi v Škofjivasi.) Dne 18. oktobra t. l. imelo bi biti zborovanje pri Pilihi v Trnovljah zaradi volitve v Škofjivasi. Zborovanje se sicer kakor znano, ni moglo vršiti, pa prišlo je mnogo ljudi skupaj, med temi gospod Ahtik s svojo gospo iz Celja. Prišel je pa tudi tje kaj Martin Premšak iz Škofjevasi v družbi nekaterih od vina korajžnih fantalinčkov, čeravno ni imel v narodni družbi nič iskati. Preširne volje, kakor je še bil pred volitvo, lotil se je Martin Premšak brez povoda omenjenega gospoda Ahtika, ga razžalil, ter vrgel njegovo gospo čez neko korito. Napadena gospod in gospa Ahtik sta ga tožila in glavna obravnava je bila odredjena na 5. novembra t. l. Sedaj pa Martin Premšak ni bil več preširne volje, ampak skesanega srca je lepo prosil gosp. Ahtika za odpusčenje. Slednji se ga je usmilil, ter odstopil od tožbe proti temu, da se je Martin Premšak zavezal, da plača za žensko podružnico v Škofjivasi družbe sv. Cirila in Metoda 5 gld., gospej

Ahtikovej za pomečkano obleko in bolečine 12 gld., ter plača vse stroške.

(Pogovor na cesti v Škofjivasi.) Janko: Ali veš kako pameten je vojniški župan in celjski poslanec Moric Stallner? France: Saj si mi že zadnjič povedal! Janko: Zadnjič sem ti povedal koliko je študiral, a danes ti povem kako razumen je. Poslušaj! Znano ti je, da vodi skoz njegovo posestvo že iz starodavnih časov kolovozna pot iz trga v Šmartin. Da toraj tuji ljudje skoz njegovo posestvo hodijo je seve sitno, a se godi tako tudi v Gradci in na Dunaji in to se ne dá odpraviti. A kaj si zmisli pametna Stallnerjeva glava? — Dal je pri cesti napraviti napis (seve samo nemški): „Die Benützung dieses Weges ist nur den dazu Berechtigten erlaubt“. Po slovensko bi se reklo: „Tu sme le tisti hoditi, kdor ima zato pravico!“ — Zdaj pa premisli, ljubi sosed, pri javni, od pamtveka rabljeni cesti, tak napis! Kdo ima pravico iti toraj iz trga v Šmartin ali iz Šmartna na Konjsko itd. France: Krasno! Res kakega mestnega poslanca vredna izumitev! A kaj so rekli ljudje k temu? Janko: Smijali so se na debelo ter hodili in vozili po poti kot v prejšnjih časih; a nekega dne ležal je napis s kolom vred na cesti. France: Oj zlati čas deželi Štirski zdaj posije, ko možji taki, postali so poslanci!

(V Laškem trgu) zborovala je v nedeljo dne 8. t. m. podružnica sv. Cirila in Metoda. Zborovanje ni bilo dobro obiskano. Treba je malo več napora. Stari odbor bil je voljen z vslikom.

(Imeniten in vesel krst) smo imeli letos o Martinovem na Črešnicah pri Vojniku. Pa nismo krstili otroka, ampak vince, katerega smo letos obilo pridelali. Saj pa tudi svoje vinograde skrbno obdelujemo, ter jih že več let sem pridno in o pravem času škropimo, s točo nam je pa ljubi Bog letos prizanesel. Trgati smo jeli večinoma šele po sv. Tereziji. Tukajšnji posestnik p. d. Dolan, ki je naprešal nad 70 polovnjakov, je dotrgal šele 31. oktobra, kar se redkokedaj zgodi. Letošnja kapljica je nekaj slabejša od lanske, a boljša od predlanske. Povprečna cena ji je danes 18 kr. liter.

(Požar bil je) dne 1. t. m. ponoči pri Št. Jurji ob juž. žel. Pogorelo je vse posest. Martin Gajšek. Poleg poslopij zgorelo je tudi mnogo žita, obleke, nekaj denarja in hranilna knjižica. Deklo, ki je hotela rešiti denar in hranilno knjižico in je odšla v gorečo hišo, zadušil je sopuh in je zgorela. Sumi se, da je zažgal neki hlapec, ki je bil ljubček dekle in ga gospodar ni pustil v hišo, radi česar mu je ta žugal, da bode rudeč petelin na strehi. Tega drzneža prijala je žandarmerija in ga oddala v zapor.

(Zborovanje.) Preteklo nedeljo ste imeli ženska in moška podružnica sv. Cirila in Metoda v Št. Jurji ob j. ž. svoj redni občni zbor. Zborovanje je pokazalo, da obe podružnici vrlo posluje in napreduje, da se za nji živo zanimajo ne samo tržanke in tržani, ampak tudi okoličanke in okoličani. Gornji Černovšekovi prostori so bili do zadnjega sedeža napolnjeni. Natanko poročilo glede podružničnega delovanja bode poročalo poklicano pero. Za sedaj zadostuj samo površni obris. Zborovanje je bilo lepa narodna veselica. Poleg spodbujajočih in rodoljubnih govorov, je posebno prelepo petje zbora bilo dika vsemu večeru. Smelo rečemo, da ga ni bilo navzočnika, ki bi ne občutil globoko v srcu lepote in divote slovenske pesmi. Pevci so pa morali tudi ponavljati vsako točko. Posamezne pesmi so se pevale z občudljivo nežnostjo; natančna pozornost v vseh podrobnostih, ti lepi glasovi, ki se spajajo v tako čudovito soglasje, spretnost pevovodja v navajanju so značilne vrline temu zboru. Posebno lepo se je pela Ipavčeva premična pesem: „Lahko noč!“ To je bil res izreden užitek. Članovi vrle naše šolske družbe so se seveda s svečanimi spomini s zaveštvom storjene narodne dolžnosti. Pač veselo je, zreti narodno naše ženstvo pri narodnem delu. In gotovo bi naše ženstvo lepšega predmeta ne moglo vzeti pod svojo skrb. Odgoja otrok je že po božji previdnosti izročena materi. V Ciril in Metodovi družbi pa skrbi naše ženstvo ne samo v ožjem krogu obitelji za vzgojo otrok, ono je marveč raztegnilo svoje blagoslovljeno delo na otroke vsega slovenskega roda.

(V Šoštanji) baje osnujejo mesto „Kmečkega bralnega društva“ „Politično-gospodarsko društvo“ za celi okraj. — Dobro bi bilo, da se združijo vsi narodnjaki in skupno delujejo, ter nobeden ne išče dlake v jajcu. Le skupno delo imelo bode uspeh in trg Šoštanj se bode ponasjal vedno med prvimi slovenskimi trgi na Štajerskem.

(Otvoritev novega šol. poslopja.) Dne 19. novembra t. l. to je na dan visokega godu presvite cesarice Elizabete se bode novo šol. poslopje v Mozirji slovesno otvorilo. Vspored te slavnosti je: a) Slovesen sprevid iz sedajne šol. sobe v novo šolsko poslopje. b) Slovesna sv. maša ob 8. uri. c) Blagoslovljenje šole. d) Načelnik izroči ključ šol. vodstvu. e) Govori, prednašanje, petje. f) Pogostenje šol. otrok. g) Banquet. Vsi pravi in odkritosrčni prijatelji šole in naše slov. mladine se vabijo, da se te izvanredne slovesnosti v prav obilnem številu udeležijo.

(Priznanje.) Krajni šolski svet v Mozirji je v svoji seji dne 25. oktobra t. l. enoglasno sklenil, da se g. Mihaelu Nerat, nadučitelju na okoliški šoli v Mariboru, izreče priznanje na izborni izdelanem načrtu za novo šol. poslopje v Mozirji. — Na Slovenskem se je že mnogo novih šol postavilo, pa žal, da je veliko od teh popolnoma skaženih. Ljudje so za te nove stavbe mnogo denarja izdali in vendar ove niso prav lepe, pripravno in okusno izdelane. Kjer bode stoji veliko šol. poslopje, notrajna razdelitev pa je prav nerodna, ki potrebam šol. poslopja dosti-krat popolnoma nasprotuje. Premnogokrat se je tudi že zgodilo, da so morali že čez malo časa začeti popravljati napake, ki so se naredile pri novostavljenji dotične šole. Vsem tem neprilikam je pa glavni vzrok ta, ker tisti, ki so delali načrte, potreb šolskega poslopja niso poznali, ker v šol. zadevah niso strokovnjaki. Novo šol. poslopje v Mozirji pa je tako lepo in notrajno tako izborno uredjeno, da takoj na prvi pogled vsak uvidi, da je delal načrt mož, ki po svojih mnogoletnih skušnjah prelepo pozna potrebe šol. poslopij. V tem poslopiju ni nikakih nepotrebnih kotov in potratnih prostorov, kakoršnih se v novih šol. stavbah navadno ne manjka, temveč so vsi prostori tako dobro razdeljeni in izvršeni, da svojemu namenu popolnoma ustrezajo. Zato pa tudi vsem tistim kraj. šol. svetom in občinam, ki nameravajo staviti nova šol. poslopja svetujemo, da si dajo načrte in proračune izdelati pri g. Neratu v Mariboru. Pripravi smejo biti, da jim jih bode on, ki je v teh zadevah izboren veščak, izdelal bolje in tudi ceneje, kakor vsak drugi. In kar je glavna stvar, dotična občina bode za drag svoj denar tudi imela res lepo in okusno šol. poslopje, na koje bode lahko ponosna.

(V Trbovljah) zborovala je preteklo nedeljo podružnica sv. Cirila in Metoda. Po poročilu tajnika in blagajnika poročal je č. gosp. kaplan Pankracij Gregorec o glavni skupščini sv. Cirila in Metoda. Za tem volil se je novi odbor. Predsednik podružnice preč. g. župnik Peter Erjavec zahvali se zborovalcem in zaključil zborovanje ter predstavi goste iz Celja g. dr. Ivan Dečka in g. Dragotin Hribarja. Za tem govori g. deželni poslanec dr. Ivan Dečko o nalogi deželni poslancev in o razmerah istih v deželni hiši. Pove krivice, ki se gode nam Slovencem na Štajerskem in utemeljuje sklep, zakaj da so poslanci izstopili iz deželnega zbora. Ljudstvo je z zanimanjem poslušalo in na to izreklo popolno zaupanje njih zastopniku ter izreklo željo, da se poslanci brez gotovih garancij ne smejo podati nazaj v Gradec. Za njim govoril je g. Dragotin Hribar o splošnem političnem stanju, ter o tem ali so potrebna zborovanja. Navdušeno pritrdjevanje in odobravanje kazalo je, da govornik obdeluje stvar, ki je vsem na srcu. Obema govornikoma zahvalil se je č. g. predsednik v toplih besedah za njiju trud in dobrohotnost. Med zborovanjem in po zborovanji pa je kazal trboveljski tamburaški zbor, koliko spretnosti se da doseči z vztrajnostjo in dobro voljo.

(V Trbovljah) vrši se v nedeljo dne 22. novembra t. l. ustanovni občni zbor „Kat. delavskega društva“. Vabijo se uljudno vsi delavci k obilnemu pristopu in obilni udeležbi na dan zborovanja.

(Čitalnica v Brežicah) priredi dne 22. novembra t. l. koncert s petjem in raznovrstno godbo v „Narodnem domu“ in vabi uljudno le tem potom društvenike in somišljenike k obilni udeležbi. Začetek ob 7. uri. Vstopnina 30 kr. Odbor.

(Vojaško veselico) priredi v nedeljo dne 22. t. m. pri Sv. Andražu v Slov. gor. možje, ki so služili kedaj pri vojaki. Na predvečer bode bakljada z godbo, v nedeljo jutro pa budnica. Udeleženci gredo skupno k pozni božji službi. Po sv. maši sledi prosta zabava v Toševi gostilnici.

(Vabilo.) V nedeljo dne 22. listopada ob 3. uri popoldne priredi v prostorih g. Škrleca „Kmetijsko bralno društvo“ v Gornji Radgoni veselico s tombolo in petjem. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Nemška šola v Pekrah.) V Pekrah pri Mariboru osnoval je pred mnogimi leti nemški „Schulverein“ s pomočjo dunajskega bogataša dr. Otmarja Reiserja, ki ima v Pekrah posestva, nemško dvorazredno šolo. Dr. Reiser pa se je naveličal za to dvorazredno šolo plačevati. Nemški „Schulverein“ pa je ne more več vzdrževati, ker mu primanjkuje cvenka. Ta nemška šola bi morala toraj poginiti. Sedaj se je nje pa usmilil deželni šolski svet, ter odločil, da bo občina Pekre imela sama zase to nemško dvorazredno ljudsko šolo. Šola bo postala javna, za to bo pa občina prevzela na svoja pleča, to veliko breme, katero je bilo že preveliko za „Schulverein“ in za dr. Reiserja. Rekurz na ministerstvo ni pomagal nič, če ravno se je dokazovalo, da nikakor ne gre občini, katera broji 300 slovenskih in samo 11 nemških prebivalcev, nalagati bremen za nemško šolo, in še celo za nemško dvorazrednico. Zoper odločbo ministerstva vložila se je pritožba na upravno sodišče na Dunaju in bo obravnava tamkaj dne 27. novembra t. l.

(Vabilo) k veselici, katero priredi „Delavsko bralno in pevsko društvo v Mariboru“ s prijaznim sodelovanjem tamburaškega zboru mariborske čitalnice v prostorih hotela „nadvojvoda Ivan“ v nedeljo dne 15. listopada t. l. Gosti dobro došli.

(Odlikovani deželni glavar in Slovenci.) Sedanji štajerski deželni glavar grof Attems baje ne bode več imenovan dež. glavarjem. Da se mu malo olajša odstop od deželnega glavarstva ga je cesar imenoval za tajnega svetnika. Ker je Attems odločen nasprotnik Slovencev, so nemški listi raznesli novico, da so Slovenci zahtevali od vlade, da se mesto Attemsa imenuje grof Wurmbrand za deželnega glavarja, kajti ti drugače ne vstopijo v deželni zbor. Mi smo se smejali zvitosti, kako znajo Nemci delati mnenje za se, kajti grof Wurmbrand je tudi odločen nasprotnik Slovencev. Slovenski poslanci pa bi gotovo za tako ceno ne šli v deželni zbor. Raca ta je bila vendar malo predebela in sedaj že nemški listi preklicujejo to vest.

(Na razkosavanje zemljišč) je v proračunskem odseku opozarjal vlado slovenski poslanec g. F. Robič. Naglašal je, da se posebno na štajerskem zemljišča jako hitro razkosavajo. Vlada bi se morala ustaviti temu škodljivemu početju. Potem je poslanec naglašal, da bi bilo potreba urediti pesniški potok na Spodnjem štajerskem, o čemur se že govori od 1803. leta. Seveda največ je kriv štajerski deželni odbor, da se še ta stvar ni izvršila. Govornik to stvar priporoča ministrom pozornosti. Potem je pa govoril še o težavah pri obnovljenju vinogradov, po trtni uši uničenih.

Druge slovenske novice.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) v prid priredita slavna pevka zbor „Glasbene Matice“ v Ljubljani, podprta po ženskih podružnicah sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, v soboto, dne 14. novembra t. l. ob 6. uri zvečer, v „Sokolovi dvorani Narodnega doma“ koncert, pod vodstvom koncertnega vodje „Glasbene Matice“ g. Josipa Čerina in s sodelovanjem gospice Vetterove, gg. Ivana Medena in Josipa Nollija ter vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 27. Cene prostorov: I. do IV. vrste à 2 gld., V. do VIII. vrste à 1 gld. 50 kr., od IX. naprej à 1 gld.; sedež na galeriji

1 gld. 50 kr. — Vstopnina 50 kr.; dijaške in garnizijske vstopnice 30 kr. Vstopnice se dobivajo v trafiki Šešarkovi, Šelenburgove ulice, koncertna večera pa v „Narodnem domu“ pred koncertno dvorano. Odbor družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Otvoritev višje dekliške šole v Ljubljani.) V ponedeljek se je v Ljubljani otvorila prva višja slovenska dekliška šola. Ob tričetrt 11. ure je bila v župnijski cerki sv. Jakoba slovesna peta maša, katero je služil g. prof. dr. Svetina. Po maši so se zbrali povabljeni, dame in gospodje, v ozaljšani telovadnici druge mestne šole, mej drugimi župan g. Hribar in podžupan g. dr. Bleiweis, deželna odbornika g. Murnik in g. dr. Žitnik, predsednik dež. sodišča g. Kočevar, vsi člani kuratorija, višji dekliški učitelji ter učiteljice, občinski svetniki in več drugih odličnih oseb. Mestni župan g. Hribar je v daljšem govoru naglašal važnost zavoda, ki se je osnoval, za narodni napredek. Spominjal se je velikega dobrotnika g. Josipa Gorupa, ki je žrtvoval za ta zavod 170.000 gld., učnega ministra barona Gautscha, ki je pospeševal osnovo tega zavoda in mu obljubil državno podporo. V spomin na 40letno vladanje cesarjevo je g. Gorup bil napravil za to šolo ustanovo in po sklepu mestnega zbora se je ustanovila ta šola, da se s tem proslavi petdesetletnica vladanja presvetlega cesarja. Koncem je govornik pozval vse navzočnike naj zakličejo Njega veličanstvu trikrat „slava“. Ravnatelj zavodu g. dr. Lovro Požar je obetal, da bode učiteljstvo v polni meri storilo svojo dolžnost. Vodilo šoli bode pa ljubezen do Boga, cesarja in slovenskega naroda. Koncem so si ogledali še šolske prostore v Cojzovi hiši, ki so bili ta dan jako ozajšani.

(Odlikovanja.) Cesar je odlikoval za zasluge, ki so si jih pridobili s podpornim delovanjem ob potresu v Ljubljani računskega nadsvetnika Vikt. Colloretto z viteškim križem Frana Josipa reda, učitelja na trgovski šoli Arturja Mahra in šolskega nadzornika And. Žumra z zlatim križcem s krono, vladnega koncipista Schönbergerja in oficijala Carlja z zlatim križcem. Ta odlikovanja vzbudila so začudenje v Ljubljani. Vlada je namreč pri svojih predlogih za odlikovanja prezrla nekaj drugih, ki so se tedaj zares jako trudili in to tudi deželnemu predsedniku baronu Heinu ni neznano.

(Poškodovana spomenika.) V Ljubljani je nedavno bila hudo poškodovana ograja pri Vodnikovem spomeniku in v noči od 3. na 4. t. m. pa s črnolom polit Anastazija Grūna spomenik. Poslednjega dne dejanja sta sumljiva odvetniška pisarja Jereb in Vol, katera so že zaprli. Nemški listi pišejo le o poslednjem dogodku in grde Slovence. O poškodovanju Vodnikovega spomenika pa popolnoma molče in to zaradi tega, ker krivci utegnejo biti iz njih tabora.

(Ustrelil se je) v Ljubljani dne 5. nov. t. l. vojaški novinec Josip Piber pri trinajsti stotnji 27. pešpolka. Bil je doma iz Pischelsdorfa na Gorenjem štajerskem.

(Prašičjo kugo) zasledili so v Smerjanah pri Pijavi Gorici v okrajnem glavarstvu ljubljanske okolice. Storile so se potrebne naredbe, da se bolezen omeji.

(Lesovni strokovni šoli v Kočevju) je odtegnil „Schulverein“ podporo. Obstanek te šole je sedaj v nevarnosti, ako vlada zanj ne dovoli primerne podpore. Šola ni ustrezala popolnoma namenu „Schulvereina“, premalo je ponemčila Slovencev, zato jej je to društvo podporo odreklo.

(Železnica iz Celovca v Borovlje.) Na Dunaj je zadnje dni bilo s Koroškega odšlo posebno odposlanstvo, da prosi za grajenje železnice iz Celovca v Borovlje. Poslanca Ghon in Dobrnigg sta odposlanstvo predstavila finančnemu in železniškemu ministru.

(Pobegli prostovoljec.) Iz Trsta je pobegnil jednoteleten prostovoljec Zay, ki je pal pri izpitu in bi bil moral služiti za kazen še jedno leto. Poveljniku svoje stotnije je pisal že iz Italije, da se več ne povrne. Ostal bode v Italiji, kjer ima nekaj posestva in se nadeja dobiti dobro službo.

(Trgovka z dekleti.) V Trstu so prijeli neko Židinjko, ki je imela pri sebi dve mladi deklici in hotela z njimi odpotovati v Bombaj.

Pri sebi je imela 10.000 gld. Ona trdi, da ste dekleti njeni sorodnici, a policija misli, da ju je hotela v Bombaju izročiti kaki javni hiši.

(Obsojen petardist.) Deželno sodišče v Trstu je obsodilo v jednoletno ječo nekega Nikola Udine iz Milj, ker je neki policist dne 17. avgusta t. l. na predvečer cesarjevega rojstvenega dne pri njem našel petardo.

(Napeljevanje vode v Trst.) Poljedelsko ministerstvo je v poslednji inštanci dovolilo, da se napelje voda iz Bistrice na Notranjskem v Trst. Kmalu se začno pogajati z Bistričani in posestniki mlinov in žag.

(Imeniki volilcev v Trstu.) Dasi je namestništvo tržaško dvakrat zavrnilo imenik volilcev, katerega je sestavil tržaški magistrat, vendar je še v njem polno pomot. Samo v Bazovici in Barkovljah v tržaški okolici je izpuščenih 80 volilcev. Jednako je tudi drugod. Izpustili so se pa samo slovenski volilci. Magistrat je to storil za to, da zmagajo tudi v okolici Italijani, da nikdo ne bode več motil Italijanov v mestnem zastopu. Če Slovenci ne bodo previdni, se Italijanom to tudi posreči.

(Reški župnik) Beolini je zapustil 30.000 gld., da se osnuje na Reki obrtna šola pod vodstvom očetov Salezijancev.

(Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju) ima v soboto dne 14. nov. t. l. ob sedmih zvečer svoj letošnji občni zbor v dvorani Partikove restavracije, Dunaj I. Spiegelgasse 21. Vspored: Poročilo tajnikovo, blagajnikovo, preglednikov, volitve, slučajni predlogi. Po občnem zboru zabavni večer slovenskega kluba, katerega se smejo udeležiti samo oni, ki so povabljeni ali pa po udihi upeljeni.

(Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju) je zadnje mesece prejelo raznih daril. Iz Novegamesta je g. Milan Škerlj, pravnik, poslal 25 gld. 30 kr. kot polovico čistega dohodka akademije, katero so novomeški visokošolci priredili v korist podp. društvu na Dunaji in podporni zalogi v Gradcu. Iz Novegamesta je dalje društvu poslal g. Aleks. Šešek, sedaj iur. cand. v Gradcu 15 gld. 50 kr., katere so darovali gg.: J. Gerdešič, c. kr. okr. sod. predsednik, dr. Gestrin, c. kr. sodni svetnik, dr. V. Žitek, odvetnik po 2 gld.; gđč. Hermina Seidl, posestnica, g. dr. Fr. Detela, c. kr. gimn. ravnatelj, g. Rebek, višji davčni nadzornik, g. Seidl, trgovec, g. J. Mohar, ravnatelj pomožnih uradov, g. Perko, trgovec, po 1 gld.; nadalje so darovali: gospa Mara Novak, gg. Končan, trgovec, Jos. Mehora, trgovec, I. Trdina, c. kr. profesor v p., Martin Petelin, c. kr. profesor, vsi v Novemestu, g. Josip Petrič, trgovec v Ljubljani in g. Valentin Oblak, trgovec v Novemestu po 50 kr. Na Dunaju so darovali: Gospa Marija Primožič, c. kr. profesorja soproga 5 gld., g. I. Navratil, vodja pomožnih uradov pri najvišjem sodišču 5 gld., Slovenec, ki ne želi biti imenovan 20 gld., slavno hranilno in posojilno društvo v Ptujju je poslalo 20 gld., slavna ormoška posojilnica 15 gld., vč. g. Anton Pipan, kapelan c. in kr. mornarice v Pulju je mej tamošnjimi Slovenci, ki ne želijo biti imenovani, nabral 10 gld. — G. Alojzij Pavlin, c. kr. živinozdravnik v Rogatcu je za društvo napravil 7 gld., katere so darovali: Vč. gg. Jožef Tombah, duh. svet., dekan itd., Jožef Cerjak, vikarij, Jož. Trafenik, duh., gg. Aleks. Orožen, davkar, Alojzij Pavlin, živinozdravnik (po 1 gld.) in gg. Franc in Ivan Ogrizek, Simon Sekirnik in Jož. Berlitz (po 50 kr.) Dalje so darovali: Vč. g. dr. Andrej Karlin, c. kr. prof. v Ljubljani 3 gld., g. dr. Janko Hočevar, odv. kand. na Dunaju 5 gld., g. Jož. Prevern, c. kr. uradnik na Dunaju 3 gld., g. dr. Kl. Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju 7 gld., (drugo darilo). Iskrena bodi hvala vsem darovalcem! — Dalje darove sprejema društveni blagajnik vč. g. dr. Fr. Sedej, c. in kr. dvorni kapelan, ravnatelj Avgustineju, Dunaj I. Augustinerstrasse 7.

Druge avstrijske novice.

(Poroka nadvojvodinje.) Dne 3. novembra t. l. se je na Dunaji poročila nadvojvodinja Marija Doroteja v dvorni župni cerkvi z orleanskim princem Ludovikom Filipom. Ta princ ima pra-

vico do francoskega prestola, ako se obnovi kdaj kraljestvo na Francoskem.

(Vojvoda Virtemberški.) Dne 6. novembra t. l. umrl je v Meranu vojvoda Viljem Virtemberški v 69. letu svoje starosti. Pokojnik bi bil po smrti sedanjega virtemberškega kralja prišel na virtemberški prestol. Sedanji kralj namreč nima otrok. Ker pokojni vojvoda tudi nima otrok preide pravica prestola na njegovega brata podmaršala Nikolaja, ki je tudi brez otrok. Do 1891. leta je vojvoda služil v avstrijski vojski in je bil jeden najzaslužnejših in najpriljubljenejših avstrijskih generalov. Služil je 34 let. Njegov oče je bil vojvoda Evgen Virtemberški, kateri se je kot ruski general odlikoval v vojni proti Napoleonu I. v letih 1812. do 1814. in v vojni 1828. proti Turčiji, potem se pa nastanil na svoji graščini v Karlsruhe v Šleziji, kjer se je pokojni vojvoda Viljem rodil. Vojvoda Viljem se je udeležil bojev v Italiji 1848. in 1849. leta, in bil dvakrat ranjen. Vojne se je udeležil kot polkovnik 27. pešpolka in se tudi odlikoval. Udeležil se je bojev pri Magenti in Solferini. V poslednji bitvi je njegov polk bil zgubil 26 častnikov in 569 moč mrtvih in ranjenih. Leta 1864. se je udeležil vojne proti Danski in 1866. leta vojne proti Prusiji. Leta 1878. se je udeležil okupacije Bosne sprva kot divizijski pozneje pa kot poveljnik 13. voja. Zmagal je Turke pri Jajcu, jim vzel Travnik, Ključ in Livno. Po dovršeni okupaciji ga je cesar imenoval načelnikom bosenske deželne vlade. Čez dve leti potem pride za kornega poveljnika v Levov in pozneje v Gradec. Oženjen pokojni vojvoda ni bil. V svojem življenju je mnogo potoval, da si je popolnjeval svoje vojaško in zemljepisno znanje. Potoval je po Angliji, Franciji, Italiji, Španiji, Severni Afriki in Ameriki.

(Janez Orth.) Predno je nadvojvoda Ivan, imenovan Orth bil odšel na potovanje, je bil vložil svoje gmočno premoženje pri raznih bankah in se poročil z neko bivšo dunajsko glediško igralko Stubel. Orth se je najbrž ponesrečil na svojem potovanju v Južno Ameriko. O njem ni bilo več ničesa slišati, pa tudi ne o ladiji, na kateri se je vozil. Sedaj njegova soproga toži banke za izplačilo glavnice pokojnega soproga.

(Slovensko šolstvo v proračunskem odseku.) Poslanec Robič je v proračunskem odseku jako odločno zagovarjal koristi slovenskega šolstva. Ostro je grajal ljudsko šolstvo na Koroškem in Štajerskem. Na Štajerskem se misli imenovati še jeden šolski nadzornik za srednje šole. Dosti bolj potreben bi pa bil še jeden šolski nadzornik za ljudske šole, ki bi pa moral slovenski znati. Za učiteljske v Mariboru se mora zgraditi novo poslopje. Na Koroškem sta bili izpraznjeni mesti deželnega šolskega nadzornika in ravnatelja celovškega učiteljskega. Slovenci so pričakovali, da prideta na ti mesti dva nepristranska, slovenščine vešča moža. Viada je na ti dve mesti imenovala dva odločna nasprotnika Slovencev. Tako vladno postopanje ne more pri Slovencih vzbujati zaupanja. Potem je omenjeni poslanec zahteval, da se razširi dvojezična gimnazija v Celju. Liberalni in narodni Nemci so pa znova zahtevali, naj se odkloni potreščina za dvojezično gimnazijo v Celju. Dr. Menger je trdil, da ta gimnazija nima drugega namena, da posloveni „nemško“ Celje. Vzlic vsem ugovorom je odsek vsprejel celjsko postavko z 16 proti 8 glasom. Poslanec Robič je tudi zahteval, da se razširi slovenska nižja gimnazija v Ljubljani v popolno gimnazijo, da se dovoli podpora višji dekliški šoli v Ljubljani, da se osnuje hrvaška gimnazija v Pazinu in pa na gimnaziji v Pulju proglasi hrvaščina za obvezni predmet.

(Tiskovni zakon.) Vlada pripravlja novi tiskovni zakon, s katerim se razširi tiskovna svoboda in s katero se časniški kolek uredi po obsegu lista in po številu iztisov. Po tem načrtu zakona bi nekateri večji listi morali več koleka plačevati, drugim se bode pa znižal. Nam Slovincem bode s tako preustrojo določb o časniškem koleku le ustrezno.

(Svoboda volitev.) Državni zbor razpravljaj je dne 3. oktobra t. l. o načrtu zakona, s katerim naj bi se zagotovila svoboda volitev. Poslanec Bareuther je bil stavil predlog, ki j

imel jako ostre določbe proti vsakemu pritisku pri volitvah. Le obžalovati je, da se je prvotni načrt v odseku predelal, kajti, če bi bil kedaj zakon postal, bi se bil vsakoršen pritisk pri volitvah onemogočil. Odsek je pa načrt tako zmehčal, da bi ne bil več dosti koristil. Zato so pa opozicijski poslanci zahtevali ostreje določbe. Tako je rekel poslanec Scheicher, da tak zakon je tem boljši, čim ostrejši je. Pravil je, kako je sam videl, da je nekoč jeden član volilne komisije kazal drugim listek jednega od njega odvisnih volilcev. Perič je pripovedoval kako se nezakonito postopa pri volitvah v Dalmaciji, Levakovski pa, kako se dela v Galiciji. Poslednji govornik je predlagal naj zgubi pravico voliti in voljen biti, kdor pači volitve. Levičar Kopp je pa priporočal, naj ostane vse pri starem. Seveda njemu je na tem, da bi Židje mogli še nadalje slepariti pri volitvah. Koncem se je na načrt poslanca Stramskega zopet izročil odseku. S tem je pa vsa stvar najbrž pokopana.

(Razpad zjedinjene levice.) Dolgo so se češki Nemci premišljevali, bi li izstopili iz zjedinjene levice. Naposled so se pa le za izstop odločili. Izstopilo je 28 čeških, 2 moravska in 2 koroška Nemca. Kakor se kaže, se je s tem izstopom za zmirom naredil razkol mej levico. Ta nejedinstvo bode to stranko popolnoma izpodkopala.

(Dolenjeavstrijske volitve.) V mestih je voljenih v deželni zbor 25 krščanskih socialstov, 10 liberalcev in jeden pristaš nemškonarodne stranke. Liberalci so zgubili sedem sedežev, Schönererjevi pristaši pa dva. V veleposestvu je voljenih 12 liberalcev in 4 konservativci. Protiliberalna stranka ima v deželnem zboru dvetrejtnsko večino. Za liberalce je najhujši udarec, da so na Dunaji propali v vseh okrajih izimši v prvem. Pa še ondu ni dosti mankala, pa bi tudi zmagali krščanski socialisti.

(Odlikovani minister.) Cesar je podelil ogerskemu trgovinskemu ministru Danielu baronstvu in dedno članstvo gospodske zbornice.

(Pri volitvah na Ogorskem) je izvoljenih 282 vladnih privržencev, 37 pristašev madjarske vladne stranke, 48 Košutovcev, 21 pristašev ljudske stranke, 7 pristašev Ugronove nove stranke in 10 divjakov. Vlada ima torej ogromno večino, seveda s silo in pritiskom pridobljeno.

(Globe za duhovnike.) Ogerska vlada je izdala ukaz, da se kaznujejo z visokimi globami duhovniki, ki se branijo legitimovati (za zakonske prepričati) nezakonskih otroke, če se oče in mati, katerih je jeden Žid, pozneje civilno poročita. Katoliška duhovščina tacihi otrok noče prepisati za zakonske, ker katoliška cerkev ne priznava zakonov mej kristjani in Židi. Ministerski ukaz torej nasprotuje naukom katoliške vere.

(Ogerska razstava) še je slovesno zaključila dne 3. t. m. Uradno poročilo zatrjuje, da je razstavo obiskalo veliko nad 3 milijone ljudi. V resnici so pa s silo bili samo nekaj čez milijon obiskovalcev zbornali v Budimpešto.

Ogled po širnem svetu.

(V Stari Srbiji) so razmere za kristjane kaj neprijetne. Mohamedanci imajo po mošejah posvetovanje, pri katerih se pogovarjajo, kako bi napali kristjane. Posebno v Prištini mohamedanci prete kristjanom. Mutašerif (okrajni glavar) je pobegnil, da ne bode odgovoren, če nastanejo neredi. Dne 29. oktobra so mohamedanci streljali v hišo bogatega trgovca, ki je ravno slavil svoj imendan in je vsled tega pri njem bilo več sorodnikov. V začetku tega meseca napali so mohamedanci dve veliki rodbini in več oseb ranili. Očividno je, da mohamedanci izzivajo kristijane, da bi našli kak povod za pobijanje. Če turška vlada kmalo kaj odločnega ne ukrene, pride v Prištini in nekaterih drugih krajih Stare Srbije do podobnega klanja, kakor je bilo v Carigradu. Seveda se je potem bati, da se nemiri razširijo še na Staro Srbijo. Mohamedanci okrog Mitrovice so odpeljali dvanajst krščanskih deklet, katerih ima najmlajša šele dvanajst let. Dati jih ne hote več starišem, češ, da so prostovoljno prestopile k mohamedanski veri.

(Beda v Turčiji.) Zaradi nemirov v mnogih turških pokrajinah v Aziji letos ljudje niso

ničesar pridelali. Zaradi tega je nastala velika lakota. Bati se je, da vsled tega nastanejo razne nalezljive bolezni. Turška vlada pa ničesa ne stori, da bi ljudem preskrbela hrane. V Carigradu imajo druge skrbi. Sedaj premišlujejo, da bi oborožili mohamedansko prebivalstvo. V ta namen nabirajo „prostovoljne“ doneske pri mohamedancih in Turkih. Take doneske nabirajo uradniki, ki pa ljudem kar ukazujejo, koliko imajo dati. Kdor se brani, ga pod kako pretezo zapro. Veliko tega denarja se bode seveda nabiralcev prijelo. Kristijani v Turčiji so že za radi tega nabiranja v velikem strahu. Boje se, da jih oboroženi mohamedanci napadejo in pokoljejo. Zastopniki velevlavstij pa se v tem zadovoljujejo z objubami turške vlade, kake preosnove bode vpeljala. Seveda turška vlada ničesar ne stori, celo uvajanje obljubljenih upravnih preosnov na Kreti ne napreduje.

(Armenci v Bolgariji.) V Bolgariji je ob poslednjih nemirih na Turškem pribežalo pač 10.000 Armencev. Mnogi se mislijo stalno naseliti v Bolgariji. Vlada bode jim dala neobdelane zemlje, kakeršne je še več v Bolgariji. V Turčijo se ti Armenci ne marajo več povrniti.

(Rusija in Turčija.) Rusija je odpustila Turčiji pol milijona dolarjev vojne odškodnine, kolikor bi bila morala drugo leto plačati. Rusija si je pač mislila, da denarja tako ne dobi, ker so Turki v tacihi denarnih zadregah, da poveča svoj vpliv v Turčiji. Izgovorilo se je sedaj, da bode imela tudi svojega zastopnika v komisiji turških državnih dolgov. Dosedaj v tej komisiji Rusija ni imela svojega zastopnika. Ta komisija pa ima velik vpliv. Zarubiti sme namreč celo davke nekaterih turških pokrajin, ako Turčija ne plača svojih upnikov.

(Nemiri v Bombaju.) V Indiji je letos velik glad, ker je bilo suho leto in riža niso pridelali. Vlada je priredila, da se pripelje veliko žita iz Amerike, a vendar vse to nič ne izda. V Bombaji je v pristanišču kacihi 5000 ljudi palo na žitna skladišča in jih oropalo. Policija je skušala ropanje zabraniti, a je bila pre-slaba. Več ljudi je bilo ubitih in ranjenih.

(Predsednikom zjedinenih držav) je voljen Mac Kienley. Ta mož je za visoke carine in za zlato veljavo. Zanj so agitovali bogati tovarnarji. Agitatorji so stali mnogo milijonov. Ker se bode v Ameriki vstavilo kovanje srebrnega denarja, gotovo pade cena srebra in propade nekaj srebrnih rudnikov. Pri letošnjih volitvah je zmagal denar. Če tudi so vselej v Ameriki hude agitacije, a vendar tako se še ni nikdar agitovalo kakor letos. Agitacije so stale več milijonov.

Dopisi.

Iz Celja. Počasi toda z resnim korakom stopa v deželo jesen. Vreme je nekako tako, o katerem pravi dovtipni Gorenjec „ob takem vremenu rado dežuje“. In resnica je. Letos imamo prav mnogo tacega vremena, kajti, kmetje pravili so, da bodo grozdje tolkli. Raz kopališča „Diane“ sneli so letos prav prirano belo rudečo zastavo, znak, da so je zaprli. Res zgodaj proti vlašskemu letu, ko smo se še dne 15. vinotoka kopali v 14 stopinj gorkih valovih. Redkoštevilni ptujci so vže zdavna odšli. „Waldhaus“ stoji zapuščen, sicer ne veliko bolj ko v najhujšem poletju, izvzemši nekaj koncertnih večerov, kateri pa tudi niso revnega gostilničarja spravili na zeleno vejo — še manj pa olepševalnemu društvu najemnine v žep. Žal, zaknjižiti jo bode moralo društvo med tirjatve, „dubioza“ akoravno bi bila zaknjižba med „zgubo“ edino pravilna. „Strelesko društvo“ razdrlo je telegrafično napravo, v kolikor je sploh še obstala, zaprlo duri pol podrtega hrama, naredilo „moro“ na vrata in se razšlo. Strelci pa se vlegli na lovorike pridobljene v letošnji seziji. Posebno spretnega se je kazal „Julče“ in ni mu izostala častna nagrada v podobi ogromnega hrastovega venca z lisičjima repoma. Tudi „dr. Janez“ nij bil zadnji. Dobro je „pogledal“, ko so streljali za „kozla“ in nagradili so ga z mehom. Ponehala je sezija „Erjavčevih rakov“ in z zadovoljnostjo glad si „Lojzek“ zaokroženi trebušček — pokopališče nebrojnih rac, purk in druge mastnine ter si ni

kakor ne predbacuje, da bi bil premalo globoko posegel tudi med dvaintrideset nožne lupinarje. Zlobni jeziki zatrjujejo, da je dobil od rakov naš „Lojzek“ rudečico, baje ker si jih je preveč privoščil; toda razsodni človek ne veruje tej pretiranosti. Rudečica pride sicer po rakah — rudeč pa postane človek tudi od „čvička“, toda račja rudečica napade le onega, kateri ima slab želodček, kar pa pri njem vsekako dvomimo.

Res da, jesen je tukaj!

Park stoji zapuščen, godba prenehala je koncertirati, planinskih cvetic „rundo“ dobil je zimsko lice, različne kaktuse in drugo tropično zelenjav pospravil je skrbni vrtnar v rastlinjak, dražestne šetalkke, katere so poprej tako rade posedale v poludnevem hladu gostih alej, vitke postave čile ude in nove, semtertje sicer tudi prenarejene toalete, grejejo se sedaj doma ob peči. Vse življenje je minulo; da še celo ptice pevke prepodil je iz parka ropotačast Walland-ov klopotec, kateri nam je mestjanom tako vztrajno in glasno motil, raglaje v vinogradu na sv. Miklavža hribu, ponočni mir. Vse je prazno, pusto, enakolično. Orumenelo listje pa nam tajno pravi „bogata jesen je v deželi doma“. Bogata jesen, je li pač res tako?

Skoraj rekam, res je, kajti kmet pospravlja svoje pridelke, trži z živino in si poskrbuje v kolikor more, da poproda kar mu preostaja za preživetev svojcev in sebe. Nakupi si potrebne zimske obleke, obuval in družega česar si ne pridela ali ne more sam napraviti. Zatoraj ima v jeseni tudi kupec žetav in branje. V Celji opazuje se to tembolj, ker nima celjska bližnja okolica večjih trgovin in se promet osredotoči v mestu. Tu imamo priliko opazovati ob tržnih dneh pravcatno romanje v prodajalne.

Slovenci posebno radi povdarjamo pri vsaki priliki, bodimo zavedni, podpirajmo svoje trgovce, svoje obrtnike, zahajajmo svoji k svojim!

Da prav lepo je to. Toda praksa? Joj, kje pa je ta, daleč, daleč neki tam za deveto dežeto ali kje?

Šetaje po glavnem trgu, jesenskem in spomladanskem šetališču mestjanskih ali „privandranih“ stanovnikov novodobnega — „nemškega“ Celja, kažejo se različne bolj ali manj zanimive podobe. Meni zastarelemu samcu, nij več veliko mari za „krasotice“, kazujoče svoje junonične postave v Auerjevi luči pred König-ovo in županovo prodajalno, opazujem druge za narodni razvoj našega mestiča bolj važne reči. Samotar navajen pustolovstva, nastavim se pazno v kaki kot in ogledavam.

Žal, očem skoraj ne verujem.

Kje si naš stari rek „k svojim“? Tu opazim kako švigne zalo kmečko dekle v prodajalno k nasprotniku, nabere polno košarico — plača in gre.

Tamkaj stopi krepak starikast mož — žal, zopet k ptujcu in nakupi, da komaj nosi.

Mati kmečke rodovine ogledava si blago v razloženem oknu, prikima z glavo, zamrmra nerazločno nekaj pred se, prične preštovati drobšč — in hajd nakupovat. Seveda k svojcu ne.

Ubogo ljudstvo, si mislim! Tu je pač še dovolj ledine za razoravati, še mnog poduk je tu potreben, predno se bode slovenski naš okoličan zavedel svoje dolžnosti, da podpira svojega trgovca.

Toda v tem, ko sem zamišljen, kako naj se odpomore temu, vidim uzgledno gospo narodne obitelji, ko zavije v isto prodajalno. Kri mi vskipi in sveta jeza me popade v tem trenutku. Tedaj pač ni čudo, da pri tako slabih vzgledih ostane kmečko ljudstvo popustno v tem oziru. Može kje ste? Mar li res nimate upliva, da bi v lastni obitelji odpravili ta narodni greh? Ali vam je vsejedno, da polnite žepe naših nasprotnikov z lastnim denarjem? Tu potreba je preobrata v prvo.

Pokažite nasprotniku hrbet in obrnil ga bode tudi okoličan, videč dober vzgled. Hitro opazili bodedo, kako se pobesi tem kričačem greben, postali bodo majhni, da se jih komaj vidi. Ne redimo gadov na lastnih prsih. Združimo se in delajmo povsod vstrajno za dobro reč, privoščimo dobiček svojemu trgovcu, svojemu obrtniku in gotov je napredek. Nehajmo biti „podlaga tujčevi peti“ toda veljaki: „Kažite nam pot“!

Iz Šmarij ob Jelšah. „Šmarsko rogaško učit. društvo“ slavilo je dne 26. oktobra t. l. praznik posebne važnosti.

Že kmalu po smrti milega nam tovariša g. Jakoba Vodlaka, učitelja na Sladki gori, sklenilo je društvo, postaviti mu primeren spomenik, kar se je zgodilo sredi meseca oktobra.

Omenjenega dne smo torej slavili na Sladki gori nja odkritje, kakor tudi spomin preminulega nam tovariša.

Ob deseti uri dopoldne darovala se je sv. maša zadušnica v domačej cerkvi. Po tej vodila sta prečastita gospoda župnik Irgl in kapelan Korošec na pokopališče spreved, katerega se je udeležilo razun navzočega učiteljstva, več cenjenih dam in mnogo sladkogorskih župljanov. Počastil nas je s svojo navzočnostjo velespoštovani gospod nadzornik Pavl Leitgeb.

Po dokončanih molitvah ob grobu, zapela se je mila pesem „Nad zvezdami“, po kateri je prevzel društveni predsednik g. Strmšek besedo.

Poslovil se je v imenu rajnega od predrage soproge, premilih otročičev, od vdanih mu domačinov ter od nas tovarišev. Zbujal je z gorkimi besedami ljubezen do preminulega pri njegovih učencih, kakor tudi pri njih stariših, ter jih pozival, naj ne pozabijo njega, ki je vse svoje moči žrtvoval v njih gmotno in duševno korist, temveč naj radi spolnujejo besede vsekane v kamen: „Spominjajte se svojega učitelja v molitvi“!

Poslovivši se od drage nam gomile, zapustili smo ginjenim srcem pokopališče.

Tukaj izrekamo ob enem tudi prisrčno zahvalo prečastitima gospodoma duhovnikoma za njiju blagohotno sodelovanje pri tej znamenitej slavnosti; kajti storila sta brezplačno vsa pobožna opravila v spomin pokojnika, akoravno ni njiju nobeden deloval z njim.

Sejmi.

Dne 16. novembra v Poličanah, Središču, na Vranskem, v Arvežu in Radgoni. Dne 19. nov. v Ljubnem, Ivniku, pri Sv. Juriju ob Pesnici, v Rušah, na Gornji Polskavi, na Bregu pri Ptujju (za svinje), v Podsredi in Slov. Gradcu.

Loterijske številke.

Trst 7. novembra 1896: 71, 18, 36, 49, 8
Linc „ „ „ 69, 85, 20, 62, 8

Zdravnik

dr. Anton Schwab

(232) 3—1

ordinuje kakor do sedaj

v St. Pavlu v Savinjski dolini.

Pri Karolu Vaniču v Celji
trgovina „pri dobrem pastirju“

dobiva se

po 16 kr. močen čaj			za ženske obleke		
16	„	levantin	„	„	„
16	„	kretan	„	„	„
16	„	druk tenki	„	„	„
16	„	debel firbarski	„	„	„
16	„	hebercajg	„	„	„
16	„	zefir	„	„	„
16	„	satin	„	„	„
16	„	boston	„	„	„
16	„	flanel porhat v vseh barvah	„	„	„
16	„	porhat siv in rujav	„	„	„
16	„	porhat siv in rudeč	„	„	„

po 16 kr. močno			za ženske obleke		
16	„	oksfort platno	38	„	močno sukno Damentuch
16	„	vojaško platno	30	„	močen ševiot
16	„	slovensko platno	1	„	kos vojaškega platna 6 gld. 80 kr.
16	„	Domestik platno	1	„	slovenskega platna 6 gld. 80 kr.
16	„	fabriško platno	1	„	Domestik platna 6 gld. 80 kr.
17	„	tirolsko platno	1	„	porhata sivega močnega 4 gld. 80 kr. itd.
25	„	močen loden			

Na tisoče kosov raznovrstnega družega blaga vse po fabriški ceni.
Z odličnim spoštovanjem

(229) 3—1

Karol Vanič.

Koledar.

Sobota (14.) Venerand, muč.; Serapijon, muč. — Nedelja (15.) 25. pobink. Leopold, vojvoda; Jedert, d. — Ponedelj. (16.) Otmar, opat; Edmund, škof. — Torek (17.) Gregorij, škof; Hugon, škof. — Sreda (18.) Odon, opat; Evgen, spozn. — Četrtek (19.) Elizabeta, kraljica. — Petek (20.) Feliks Val, spozn.; Edmund, kralj. — Polna luna dne 20. bo 11. uri 30 minut zjutraj. Solnce stopi v znamenje strelca dne 21. ob 7 uri 38 minut zvečer.

Zahvala.

Podpisane izreka s tem javno zahvalo zavarovalni banki „Slaviji“ v Ljubljani, katera mu je pripoznalo odškodnino vsled pogorelega hišnega in gospodarskega poslopja popolnoma izplačala. Zato omenjeno zavarovalnico vsacemu najtopleje priporočam.

V Janeževcih pri sv. Urbanu, 8. novembra 1896.

Fran Marinič s. r.

Jožef Fuks s. r.

Na prodaj

je lepo posestvo oddaljeno le 3/4 ure od mesta Celje. Posestvo ima 60 oralov zemlje, lepo jednonadstropno hišo, poleg je dobra klet, hlev, svinjak in kozolec, vse v dobrem stanu. Več pove

Martin Ocvirk,

Košnica pri Celji.

Pošten mitničar

za mitnico pri Vojniku se najme proti letni plači po 300 gold., za kurjavo in razsvetljavo 40 gold., skupaj 340 gold. in prosto lepo stanovanje (Kavcija 200 gold.). Službo je zadnjega gruda (decembra) t. l. nastopiti. Ponudbe pismeno po „Post-Fach 18“ v Celji. (233) 3—1

Dr. A. Praunseis

naznanja, da se je povrnil z Dunaja in da ordinuje za vse bolezni in posebe še za zobozdravništvo vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne v svojem stanovanju (231) 3—1

Ringstrasse št. 9 v Celji.

Plombira se zlatom, srebrom in emailom po amerikanskem sistemu brez vsakih bolečin in garantuje za najpopolnejšo izvršitev.

Ugodna priložnost za nakup!

V likvidacijsko maso tvrdke Fr. Petrič spadajoče manufakturno blago prodajalo se bode počenši s 7. novembrom 1896. vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldan in od 2. do 6. ure popoldan po prav nizkih cenah in sicer v prodajalnici na Mestnem trgu št. 11 v Ljubljani, (poprej lekarna „pri Mariji pomagaj“), kjer se tudi sprejemajo kupne ponudbe za celo ostalo zalogo blaga. Cene in plačilni pogoji za ta slučaj posebno ugodni.

Kupcu vse zaloge mogla bi se tudi prepustiti prodajalnica v porabo. (230) 2—1

